

СИСТЕМА ОПТИМІЗАЦІЇ МАТЕРІАЛЬНИХ ЗАПАСІВ НА ПІДПРИЄМСТВАХ ЦЕЛЮЛОЗНО-ПАПЕРОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ТА ЇЇ СКЛАДОВІ

*Любезна І. В., ТНЕУ, м. Тернопіль, Україна
Галушка Н. Й., Тернопільська філія ПВНЗ «Європейський університет»,
м. Тернопіль, Україна*

Вдосконалення господарського механізму на підприємстві целюлозно-паперової галузі з урахуванням сучасних вимог передбачає поліпшення управління і організації виробництва, планування і матеріального стимулювання, прискорення науково-технічного прогресу, підвищення рівня обліку, контролю, аналізу і т. д. Особливе місце при цьому належить оперативному плануванню і оперативному контролю виробничо-господарської діяльності підприємства і його структурних підрозділів. В цілому система оптимізації матеріальних запасів на підприємстві повинна включати, на наш погляд такі складові як: нормування, планування (в тому числі оперативне), аналіз та контроль. Важливого значення при плануванні надається оперативному плануванню, за допомогою якого досягається найбільша деталізація планів, перевіряються організаційно-технічні умови виконання планових завдань, уточнюється перелік і склад матеріальних, трудових, фінансових і інших ресурсів, координується робота внутрізаводських ланок, визначаються строки та умови виконання завдань, конкретні виконавці і т.д. Оперативний контроль – невід'ємна частина оперативного планування і, на нашу думку, є його обов'язковим продовженням. Роль оперативного контролю, полягає не лише в перевірці виконання планових завдань, розрахунку техніко-економічних показників або інших параметрів виробничої діяльності підприємства, його структурних підрозділів і окремих працівників, але і у встановленні причин відхилень від планових розрахунків, виявленні резервів виробництва, підготовці оперативних рішень, спрямованих на регулювання виробничого процесу з урахуванням виявлених відхилень. Таким чином, оперативне планування і оперативний контроль в своїй єдності є важливим і дієвим інструментом підвищення ефективності виробництва.

Важливою складовою частиною оперативно-виробничого планування має бути оперативно-календарне планування. В умовах целюлозно-паперового виробництва, що характеризується обов'язковою послідовністю технологічних процесів, механічної і хімічної переробки деревини і устаткуванням великої одиничної потужності, оперативно-календарне планування особливо актуальне.

Проведенні нами дослідження економічної літератури і вивчення особливостей технології целюлозно-паперового виробництва, а також організації обліку матеріальних запасів дозволили виробити авторський підхід щодо змісту оперативно-календарного планування. На наш погляд, зміст оперативно-календарного планування повинен включати: розробку календарних графіків випуску целюлозно-паперової продукції (виконання робіт), що встановлюють планові завдання на кожен добу роботи підприємства з урахуванням забезпечення рівномірного, безперервного і повного завантаження устаткування; розробку календарних графіків випуску продукції (виконання робіт) за структурними підрозділами і виробничими ланками підприємства (цехами, ділянками, змінами, бригадами, робочими місцями), що забезпечують їх взаємопов'язану діяльність виходячи з календарного плану-графіка роботи всього підприємства; розробку графіка матеріально-технічного забезпечення виробництва з урахуванням календарних графіків роботи всього підприємства і його структурних підрозділів; розробку календарних графіків реалізації готової продукції по споживачах, пунктах призначення, видах транспорту з урахуванням максимального скорочення часу обороту оборотних коштів підприємства і т.д.

Календарні плани-графіки слід розробляти на підставі місячних планів виробництва продукції і графіків планово-запобіжного, середнього і капітального ремонтів основного технологічного і енергетичного устаткування. Врахування технологічної послідовності для забезпечення кращого використання устаткування підприємств целюлозно-паперової промисловості вимагає при складанні календарних планів-графіків визначення календарного часу, що відводиться для вироблення того або іншого асортименту (вигляду) продукції, врахування послідовності її виробництва, часу переходу з одного асортименту продукції в інший.

В графіку необхідно передбачити календарний термін і тривалість ремонту устаткування, потреби виробництва в матеріальних і енергетичних ресурсах, джерела їх отримання і т.д.

Календарні плани-графіки в целюлозно-паперовій промисловості повинні бути основним документом оперативного управління виробництвом, законом організації виробничо-господарської діяльності підприємств і їх структурних підрозділів.

Слід мати на увазі, що цехові, змінні і бригадні оперативно-календарні графіки виробництва можна розробляти з урахуванням прийнятих планів і зобов'язань, а також виявлених в процесі виробництва додаткових можливостей і резервів підвищення ефективності виробництва. У багатьох випадках, особливо на безперервних процесах, великий ефект дає розробка і організація виконання годинного графіка виробництва. Такий графік регламентує виконання змінного завдання по годинах роботи і підвищує рівень організації його виконання. Годинні графіки виробництва на целюлозно-паперових підприємствах слід розробляти для кожного варильного казана, паперо- і картоноробної машин, содорегенераційного і парового казанів, вапнорегенераційних печей, турбогенераторів і т.д. Годинними графіками виробництва можна регламентувати такі важливі техніко-економічні показники целюлозно-паперового виробництва, як оборот варильного казана бруто і нетто, годинна продуктивність паперо- і картоноробних машин по кожному окремому виду продукції в тоннах і квадратних метрах, годинна продуктивність парових казанів і інші. Розробка годинних графіків дає можливість орієнтуватися не тільки на середньодобові або змінні навантаження виробництва, а також враховувати пікові навантаження (наприклад, зі споживання тепла або електроенергії), що неминуче виникають в целюлозно-паперовому виробництві, і з урахуванням цього наперед передбачити відповідний рівень роботи всіх структурних підрозділів підприємства.

Розробка і доведення планових завдань до виконавців — це тільки частина роботи, пов'язаної з організацією управління виробничо-господарською діяльністю підприємства і мобілізацією колективу на забезпечення високої ефективності і прибутковості його функціонування. Інша, складніша і більш трудомістка частина цієї роботи полягає в організації чіткої системи контролю за виконанням встановлених планових завдань і техніко-економічних показників. Такою системою є оперативний контроль виробничо-технічної і фінансово-господарської діяльності підприємства. При формуванні системи оптимізації матеріальних запасів, а саме такої її складової як внутрішньогосподарський контроль (в т. ч. оперативний) слід виходити з того, що головне завдання контролю полягає в тому, щоб своєчасно встановити відхилення, що виникли в ході виробництва від заданих показників, виявити причини, що зумовили ці відхилення, зібрати і передати у відповідні рівні управління більш повну інформацію про хід виконання виробничої програми, техніко-економічних показників тощо.

Література: 1. Економічна енциклопедія: У трьох томах. Т.2 / Редкол.: С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. – Видавничий центр „Академія”, 2001. – 848 с. 2. Кантаржи Р.Р., Шайтор П.С. Оперативное планирование и контроль производственно-хозяйственной деятельности целлюлозно-бумажных предприятий – 2-е изд., перероб. – М.: Лесная промышленность, 1984. – 304 с.

ПРОБЛЕМИ ВІДОБРАЖЕННЯ В ОБЛІКУ ПРАВ ВЛАСНОСТІ НА ЗЕМЕЛЬНІ ЧАСТКИ (ПАЇ) У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ

Т.В. Машкова, Національний університет біоресурсів та природокористування України, м. Київ, Україна

Особливість сучасного стану аграрної сфери України полягає у превалюванні сектора господарств населення, який охоплює дрібнобізнесові та практично натуральні й майже не механізовані господарства, що є ознакою доіндустріального розвитку сільського господарства. Як свідчить практика, це фермерські господарства, приватні підприємства та інші недержавні підприємства (крім господарських товариств і кооперативів). Повноваження стосовно землі є обмеженими, а обмеження зумовлені саме необхідністю забезпечення умов збереження й